THESES PHILOSOPHICÆ

PROPUGNATÆ

In Collegio Florentino Societatis Iesu

AB ALPHONSO GALASSI

SUB AUSPICIIS

ILLUSTRISSIMI, ET CLARISSIMI DOMINI

SENATORIS, ET MARCHIONIS

PHILIPPI NERLI

Pro Sereniſſimo Magno Etruriæ Duce

Piſanæ Vrbis

PRÆSIDIS VIGILANTISSIMI, &c.

FLORENTIÆ, MDCIC.

Ex Typographia Petri Matini, ſub Signo Leonis Aurei.

SUPERIORUM PERMISSU.

ILLVSTR.ME AC CLAR.ME

DOMINE.

Olemne usitatumque ijs omnibus est, qui Philosophiæ dederunt operam, Thesibus suis auspicem quærere. Dum igitur & Ego mecum ipse, quis meus futurus esset auspex delibero, nescio quo fato omnem mihi eligendi libertatem sublatam video. Vnus enim Tu, ILLUSTRISS. & CLARISS. DOMINE., occurrebas animo: Vnus implebas mentem, & Vota. Quid facerem? invento Patrono, Patronum quærerem? Mæcenatem, & quidem optimum nactus, Mæcenates alios eligerem, id quidem sine tuarum Virtutum iniuria fieri non poterat. Occurristi ipse primus, & Solus, primus tamen, & solus placuisti au-

ſpex, & mearum Theſium Mæcenas; viſuſque mihi ſum non optimè ſolum, ſed etiam optimum elegiſſe, quamvis unus occurreret, qui tamen eligi meruiſſet, ſi cum cæteris occurriſſet. Quod quidem ſatis eſt, ut non neceſſaria, ſed libera mea iſtæc obſequij ſignificatio eſſe videatur. Quamquam me nihil neceſſitas iſta moveret; Nam ſive obſequium meum tibi teſter, ſive honorem deferam, cum meas Tuo Nomini Theſes inſcribo, nihil mihi gratius, nihil Tibi honorificum magis eſſe debet, quàm ſi, & mihi obſequium, & honor Tibi neceſſarius eſſe credatur. Odimus, amamus ex libertate, cum Virtutes, & Vitia vulgaria ſunt, ſed ex neceſſitate quodammodo, & odimus, & amamus, cum Virtutes, & Vitia communem modum excedunt. Si Tui indolem animi, ſi Virtutum tuarum famam, & præmia, ſi Familiæ decora, Dignitatemque conſidero, vulgare nihil invenio: magna omnia, immò etiam ſumma; ut mirari debeat nemo, ſi mihi imperare non poſſim, ne tuo Theſes meas Nomine illuſtrem. Tot enim Familia tua Exercitibus Duces, Populis Præſules, Præfectos Vrbibus, Reipublicæ Senatores, Vaticano demum Senatui

Prin-

Purpuratos Principes dedit; ut iam dignitates præ copia transierint in usum, incertumque sit solum, an generi tuo tralatitium magis sit honores consequi, an continuare. Sed quid hæc tanquam ignota deprædico? quid hæc Tuæ gentis ornamenta ad iracundiam usque modestiæ tuæ profero, in ea vivimus Vrbe, in qua ignorari non possit quantum Maioribus debeas, quantum Maiores Tibi; dignus enim es, qui tales Parentes habueris; sed illi etiam digni, qui talem sobolem sortirentur. Itaque dum tantum patrocinium sperare potui; video enimverò votorum meorum audaciam; tuum erit huic culpæ ignoscere; uti etiam tuum fuit efficere, ut hac mercede audaciæ meæ mihi culpa placeret. Ignosces autem, ne quid aut desiderio meo, aut beneficentiæ tuæ desit. Vale Teque, Tuosque superi omnes felicitent.

Dominationis Tuæ Illustriss.

Humillimus, & Addictiss. Servus
Alphonsus Galassi.

THESES PHILOSOPHICÆ.

EX LOGICA.

1 Datur Logica Artificialis, hoc est, habitus studio, & exercitatione acquisitus regulativus per regulas certas, & infallibiles operationum nostri intellectus, & est ad alias scientias totales acquirendas solùm moraliter necessaria: Est virtus intellectualis secundùm partem Analytycam, Topicam, & Sophysticam; Est vera scientia simpliciter, & adæquatè practica; Benè dividitur in docentem, & utentem, prima est, quæ dat præcepta quasi in abstracto definiendi, syllogizzandi &c. Secunda est, quæ per sua præcepta actu dirigit operationes intellectus; Habitus autem Logicæ docentis, & habitus Logicè utentis non realiter, sed per intellectum solùm distinguuntur.

2. Suppositis varijs Obiecti acceptionibus, & divisionibus, obiectum materiale Logicæ non sunt voces, neque res omnes, neque intellectus, itaut Obiectum attributionis sit, vel voces rectè dispositæ, vel res rectè cognitæ, vel intellectus rectè intelligens, sed Obiectum materiale sunt operationes intellectus, quatenus dirigibiles, Obiectum formale est ipsa rectitudo, & operatio recta est Obiectum attributionis & licèt

Obiectum adæquatum Logicæ sint omnes tres operationes asserimus tamen Obiectum principale Logicæ Aristotelicæ esse syllogismum demonstrativum.

3. Entia rationis Logica, ut esse cognitum esse genus, &c. & universim omnes secundæ intentiones Logicæ non constituuntur formaliter per aliquam relationem fictam, neque per aliquod ens diminutum; atque abusivum, sed sunt denominationes extrinsecæ reales provenientes à formis realibus, scilicet cognitionibus taliter, vel taliter tendentibus in obiecta. Universale Logicum est unum aptum prædicari de pluribus; in ipsa actuali prædicatione retinet universalitatem; rectè dividitur in quinque quasi Species, quæ sunt Genus, Species, Differentia, Proprium, & Accidens; hæc quinque prædicabilia benè definiuntur solitis definitionibus, Genus, ut habeat rationem prædicabilis, requirit plures Species saltem possibiles, prædicatur de suis inferioribus per modum totius potestativi, & habet rationem partis actualis componentis unà cum differentia Speciem. Differentia specifica consistit in dissimilitudine essentiali plurium in eodem genere contentorum; rursus dicimus repugnare Speciem immultiplicabilem. Individuum est, quod de uno tantum prædicatur, potest abstrahi ratio communis ab omnibus individuis in particulari.

4. Voces significant primariò, & immediatè res; secundariò verò, & mediatè conceptus. Veritas formalis est conformitas cognitionis cum obiecto sicuti est in se, datur solùm in actibus iudicativis, non reperitur ergo in rebus, neque in sensibus, neque in simplici apprehensione, in quibus tantùm reperitur veritas materialis, & radicalis. Veritas formalis non suscipit magis, & minus, licèt suscipiat falsitas, adeoque una propositio, licèt non possit alia verior esse, potest tamen esse falsior, non est adæquatè intrinseca actui vero. Ex duabus propositionibus contradictorijs de futuro contingenti, tàm absoluto, quàm conditionato altera est determinatè vera, & altera determinatè falsa, etiam præscindendo à Divina scientia. Actus semel verus non potest transire in falsum, nec è contrariò.

5. Discursus est progressus intellectus ab una notitia in aliam; hinc sequitur ad rationem discursus requiri pluralitatem notitiarum, itaut una notitia ab alia inferatur. Discursus includit essentialiter non solùm conclusionem, sed etiam præmissas. Syllogismus est oratio, in qua quibusdam positis aliud quid à positis necesse est contingere, eo quod hæc sint. Vis syllogistica fundatur in illis principijs dictum de omni, & dictum de nullo. Positis præmissis, quibus intellectus assensum præstitit, necessitatur, ad assensum conclusionis, tum quoad specificationem, tum quoad exercitium. Demonstratio est syllogismus faciens scire; alia est à priori, alia à posteriori. Demonstratio à priori procedit ex veris, primis immediatis, & notioribus, causisque conclusionis. Datur scientia de novo, quæ non est pura reminiscentia, & definitur cognitio certa, & evidens demonstrans de suo obiecto proprietates per certas demonstrationes. Dividitur in practicam, & speculativam, quæ diversitas desumitur ex fine utriusque. Potest in eodem intellectu stare simul actus veræ scientiæ, opinionis, & fidei tum divinæ, tum humanæ circa idem obiectum materiale.

EX PHYSICIS.

1. PHysica, quæ est vera Scientia speculativa habet pro obiecto attributionis corpus naturale, ut naturale. Principia intrinseca corporis naturalis sunt illa, quæ neque ex alijs, neque ex alterutris, sed ex his omnia fiunt; In fieri corporis naturalis sunt tria, scilicet materia, forma, & eius privatio; In facto esse sunt duo, nimirum Materia, & Forma; Materia prima, quæ est substantia incompleta, definitur positivè, & negativè, positivè sic: Est primum subiectum uniuscuiusque, ex quo fit aliquid cum insit, non secundum accidens, & si aliquid corrumpitur in hoc abibit ultimum; Negativè definitur; quod per se ipsam neque est quid, neque quantum, neque quale, neque aliquid aliud, neque negationes horum, sed id, de quo omnia prædicantur, est ingenerabilis, & incorruptibilis; est pura potentia physica, non metaphysica, quia includit

actum entitativum; Habet propriam existentiam, per quam saltem inadæquatè existit, præscindendo ab existentia formæ, & licèt materia prima non possit naturaliter existere spoliata omni forma substantiali, supernaturaliter tamen potest; Appetit appetitu innato omnes formas, non quidem appetitu simultatis, sed simultatè appetitus. Hic appetitus est indistinctus à materia; & est appetitus æqualis ad formas inæquales. Necessitas materiæ primæ colligitur ex conceptu quidditativo transmutationis substantialis; & ex universalissima inductione in cæteris mutationibus, tum naturalibus, cùm artificialibus.

2. Forma substantialis definitur communiter: Ratio ipsius quidquid erat esse rei; Formæ materiales educuntur de potentia materiæ; Formæ spirituales sicut non sublentantur à materia, ita nec in illius potentia continentur, nec ex illa educuntur, sed creantur à Deo. Falsissima est, imò periculosa in fide sententia Athomistarum negantium omnes formas substantiales, excepta anima rationali, & omnia accidentia physica distincta à substantia, & motu locali corporum, & constituentium omnes mutationes substantiales, & accidentales mutationes per meram Athomorum diversimodè figuratarum combinationem. Dantur igitur in compositis naturalibus, præter formas accidentales, formæ etiam substantiales, quæ sunt veræ substantiæ incompletæ; & partes compositi actuantes materiam, cum qua constituunt substantiam completam.

Forma licèt sit pars principalior compositi tamen non est tota illius quidditas. In eodem vivente non dantur simul, præter formam totalem aliæ formæ, vel corporeitatis, vel partiales, adeòque Caro, Os, Cor, &c. solum materialiter, & non formaliter differunt. Privatio formæ subsequentis est principium per se fieri corporis naturalis, compositum præter materiam, & formam includit unionem, quæ nectit utrumque extremum. Hæc unio est modus substantialis superadditus materiæ, & formæ essentialiter requisitus ad constituendum unum compositum, in quo unica tantum datur unio recepta in materia. Non distinguitur realiter compositum à suis partibus collectivè sumptis.

3 Na-

3. Natura definitur : Principium , & Causa , motus , & quietis eius , in quo est primo , & per se , & non secundum accidens; Ars dicitur naturæ imitatrix, quia applicando activa passivis producere potest plures effectus naturales ; Ars Chymica directivè concurrens verum aurum efficiens repugnat moraliter, non physicè; Causa est principium determinans cum virtute adesse al quid; Alia est materialis, alia formalis, alia efficiens , alia finalis. Negamus in causis efficientibus mutuam causalitatem , & admittimus posse supernaturaliter eumdem numero effectum pendere a duplici causa totali. Causa ad hoc ut agat indiget conditionibus requisitis ad agendum , scilicet , ut detur approximatio, dissimilitudo, & distinctio inter agens, & passum; Negamus actionem in distans naturaliter loquendo , & actionem similis in simile in qualitatibus corruptivis.

4. Actio, quæ definitur: Actus huius ab hoc non distinguitur realiter à passione, quæ definitur: Actus huius in hoc; Probabilius est actionem recipi in passo. Causa finalis est illa, cuius gratia cœtera fiunt; Virtus causæ finalis est sola bonitas appræhensa vera, vel apparens ipsius finis. Sola agentia intellectualia agunt formaliter propter finem. Substantia producitur immediatè ab accidentibus, tamquam à causa instrumentali.

5. Deus immediatè, & necessario concurrit ad omnes, & singulos effectus causarum secundarum ; Hic concursus Dei non est physica prædeterminatio, quæ multiplici ex capite repugnat; Est igitur concursus Dei in actu primo cum causis secundis exhibitio Omnipotentiæ indfferentis; In actu secundo verò est ipsa actio , qua Deus , & creatura indivisibiliter agunt ; Cum toto hoc tamen stat , quod Deus determinet creaturas ad individuationem effectus .

6. Motus , qui est præcipua proprietas corporis naturalis, definitur : Actus entis in potentia , prout in potentia, quæ definitio convenit successivis , & instantaneis motibus. Dividitur motus in motum generationis, alterationis, augmentationis, & in motum localem. Generatio est mutatio totius in totum nullo sensibili remanente, ut subiecto eodem ; eius terminus formalis est

sola

ſola unio. Subiectum inhæſionis accidentium materialium non eſt totum compoſitum, ſed materia prima, in qua recipiuntur mediante quantitate; Hinc negamus fieri reſolutionem uſque ad materiam primam in generatione ſubſtantiali; Alteratio corruptiva eſt mutatio in qualitatibus contrarijs aut medijs manente eodem ſubiecto ſenſibili; eſt motus ſucceſſivus, & continuus; Intentio qualitatis alterativæ fit per additionem gradus homogenei ad gradum in eadem parte ſubiecti.

7. Locus phyſicus eſt ſuperficies prima corporis continentis immobilis; Præter locum extrinſecum datur etiam locus intrinſecus, ſeu ubi modaliter diſtinctum à loco extrinſeco, & Corpore locato; Per hoc ubi res eſt formaliter in loco, & per idem determinatur ad hoc ut ſit potius in uno, quam in alio loco. Supernaturaliter non implicat penetratio corporum, licèt repugnet naturaliter; poteſt idem corpus de potentia Dei abſoluta eſſe in pluribus locis non ſolum definitivè, ſed etiam circumſcriptivè, non poteſt tamen replicari ipſum ubi. Non poteſt dari creatura, quæ ſit, & nullibi ſit.

8. Vacuum philoſophicè conſideratum eſt locus realis carens corpore contento; repugnat naturaliter, plura experimenta, quæ afferuntur a nonnullis ad probandum dari naturaliter vacuum non probant intentum, & in ſpecie experimentum præclariſſimi mathematici Evangeliſtæ Torricelli de Barometris, ſeu Vitreis Fiſtulis cum Hydragyro non probat in ſegmento extante, ſeu parte relicta à Mercurio deſcendente uſque ad certam menſuram eſſe vacuum; adeoque egregiè allucinantur illi, qui dicunt, eſſe demonſtrationem ocularem loci ſine locato in prædicto ſegmento extante Barometri, immò reponimus eſſe demonſtrationem ocularem loci cum locato.

9. Rurſus machina Pneumatica Roberti Boyle, neque probat fieri vacuum in recipiente, quod eſt vas vitreum, negamus enim totum aerem recipientis, deducto pluries embolo, commeare in Anthlyam, attenuatur quidem aer in tali caſu, totus non extrahitur; ex tali autem aeris attenuatione

ſequi-

ſequitur ut non poſſit deſervire animalium reſpirationi; dum autem animal in recipiente poſitum reſpirare nequeat, mirum non eſt ſi intereat, idem dicimus de cœteris Phœnomenis, quæ ſuccedunt in prædictis experimentis non probari ex illis fieri vacuum. Natura igitur, quæ maximè abhorret vacuum, utitur tamquam inſtrumentis vi elaſtica corporum, virtute trahente embolum in Anthlijs, aeris præſſione, tenſione, gravitate, (ſi verè gravitet) levitate, rarefactione, & denſitate corporum ad impediendum vacuum; Cum toto hoc tamen aſſerimus preſertim contra Charteſium per Divinam Omnipotentiam poſſe fieri vacuum, & in tali caſu poteſt fieri motus gravium, & levium, alijque motus, dummodo non fiat nova corporum diſiunctio.

10. Tempus eſt menſura, ſeu numerus motus ſecundum prius, & poſterius; præter tempus extrinſecum datur etiam intrinſecum, ſcilicet duratio, quæ eſt modus ſuperadditus determinativus rei, ut hoc potius, quam alio tempore duret. Implicat creatura quæ ſit, & numquam ſit.

11. Admiſſo infinito ſynchathegorematico negamus omne infinitum cathegorematicum creatum, negamus etiam poſſibilem eſſe creaturam perfectiſſimam, qua perfectior ſit impoſſibilis. Negamus etiam creaturam aliquam potuiſſe eſſe ab æterno, vel ſit permanens, vel ſucceſſiva.

12. Quantitas eſt accidens diſtinctum à re quanta, eius effectus formalis non eſt extenſio localis, aut extenſio partium in ordine ad ſe, aut ratio menſuræ, ſed eſt naturalis impenetrabilitas ſubiecti, cui ineſt, cum alio ſubiecto eodem accidente affecto.

13. Continuum non componitur ex indiviſibilibus, ſive hæc indiviſibilia ſint mathematica, ut voluit Zeno, ſive ſint formaliter indiviſibilia, & virtualiter diviſibilia, ſive indiviſibilia diviſibiliter locata, quæ alio nomine vocantur puncta inflata, ſive ſint indiviſibilia phyſica, quæ vocantur minima phyſica.

14. Probabilius exiſtimamus cum Ariſtotile continuum componi ex partibus diviſibilibus in infinitum non actu, ſed potentia tantum diſtinctis, & hanc ſententiam problematicè tantum propugnamus.

15. Mun-

15. Mundus est simpliciter perfectus, & unus; non est animatus; non fuit, nec potuit esse ab æterno, Cœli, seu regiones stellarum sunt liquidæ. Negamus systema Copernicanum, & admittimus Thyconicum. Syderibus fixis inest lux innata. Agunt sydera in hæc inferiora non solum per lucem, sed etiam per alias influentias. Elementa, quæ remanent in mixtis solum virtualiter sunt quatuor, scilicet Terra, Aqua, Aer, & Ignis, & constant ex materia, & forma substantiali distincta à primis qualitatibus. Unicuique elemento conveniunt duæ ex primis qualitatibus una in summo, alia in excellenti; Sunt autem primæ qualitates quatuor, omnes positivæ, & activæ, nimirum Calor, Frigus, Humiditas, & Siccitas. Virtutes motrices elementorum sunt distinctæ à substantia ipsorum elementorum, & à combinatione, & temperamento primarum qualitatum; & sunt qualitates positivæ. Elementa in proprijs locis non gravitant, neque levitant.

16. Anima benè definitur actus primus corporis organici physici potentia vitam habentis. Conceptus vitæ in actu secundo est perfectio simpliciter simplex, & prædicatur univocè de Deo, & creaturis. Non dantur in eodem vivente, nec simul, nec successivè plures animæ, sed solum unica anima, quæ est principium plurium operationum vitalium; Partes fluidæ, & humores non sunt animati; partes verò, quæ vivunt in actu secundo, ut Organa, Caro, Nervi, Pili, Ungues, &c. animantur. Omnes animæ præter rationales sunt materiales, adeoque divisibiles. Potentiæ animæ nec inter se, nec ab anima distinguuntur realiter.

17. Potentiæ animæ vegetativæ sunt nutritiva, augumentativa, & generativa. Est verissima sententia de circulatione sanguinis in corpore animalis. Potentiæ animæ sensitivæ sunt sensus, tum interni, tum externi. Dantur species impressæ non solum in potentia visiva, sed etiam in alijs sensibus. Visio fit per introsusceptionem specierum non per extramissionem radiorum. Lux est qualitas physica, & non sunt corpuscula evibrata à Sole, stellis, vel alio corpore luminoso, ut falsò imaginantur nonnulli; Præter colores apparentes, & trans-

euntes,

euntes, dantur etiam colores reales, & permanentes. Fit visio in Retina. Allucinantur ergo aliqui Atomistæ docentes nullum alium dari sensum in animali præter tactum, qui prout magis, vel minus acutus diversimodè nominatur nunc oculus, nunc auris, &c. sensationes verò aliud non esse, quam titillationes, seu vellicationes atomorum sensibus accurrentium, qui solum ratione diversarum vellicationum, quas percipiunt diversificantur inter se. Anima rationalis est forma informans corpus humanum; est immaterialis, indivisibilis, & immortalis; habet anima rationalis duplicem statum, alium in corpore, alium extra corpus, utrumque tamen illi connaturalem.

EX METAPHYSICIS.

1. Metaphysica, quæ est scientia speculativa, habet pro obiecto adæquato ens reale, quod ens reale benè explicatur, quod sit illud, cui non repugnat existere physicè; perfectè præscindit à suis differentijs, & differentiæ ab ente; adeoque conceptus entis respectu Dei, & creaturæ, substantiæ, & accidentis est univocus. Possibilitas actualis alterius mundi non est aliquid physicè existens intrinsecum mundo possibili, & à Deo contradistinctum, quocumque modo vocetur, sive ens diminutum, sive ens abusivum, neque talis possibilitas est sola denominatio extrinseca ab omnipotentia Dei potente alium mundum creare, sed est possibilitas intrinseca; quæ consistit in hoc, quod, si alter mundus existeret, non sequerentur duo contradictoria. Potest intellectus cùm creatus, tum increatus facere ens rationis metaphysicum, & concipere impossibile, quod ens rationis definitur esse illud, quod tantum habet esse obiectivè in intellectu. Negationes obiectivæ sumptæ formaliter non identificantur cum ente positivo, neque sunt aliquid à parte rei, quod dicatur ens negativum, sed propriè loquendo nihil sunt independenter ab intellectu. Essentia in rebus creatis non distinguitur ab existentia. Attributa entis sunt tria scilicet unum, verum, & bonum. Unitas in abstracto est negatio divisionis; superaddit supra ens negationem.

2. Uni-

2. Unitas alia est universalis, alia numerica, seu individualis. Universale metaphysicum est unum aptum esse in multis; non datur à parte rei, nec in singularibus, nec extra singularia, neque in Ideis Platonicis, sed solum in intellectu creato, à quo solo fit per cognitionem directam, & præcisivam, non obiectivè, sed formaliter. Principium individuationis, seu unitatis numericæ non desumitur à materia, vel per ordinem ad ipsam, neque per ordinem ad circumstantias materialesq; sed est ipsa entitas cuiuslibet entis singularis. Identitas realis est summa unitas extremorum, quà maior dari non potest, dicens ipsorum consensum in omni omninò perfectione cum mutua affirmabilitate in recto. Distinctio verò est vera extremorum de se invicem negabilitas in recto.

3. Inter gradus metaphysicos realiter identificatus nulla datur distinctio media inter realem propriè dictam, & rationis. Negamus etiam in creaturis omnem distinctionem virtualem, vel sit extrinseca, vel intrinseca, quæ sit capacitas ex parte obiecti ad sustinenda prædicata contradictoria; solum igitur agnoscimus inter prædictos gradus distinctionem rationis ratiocinatæ. Hinc negamus præcisionem obiectivam. Denique ens reale benè dividitur in decem prædicamenta, quæ sunt: Substantia, Quantitas, Qualitas; Relatio, Actio, Passio, Quando, Ubi, Situs, Habitus. Substantiæ conceptus benè explicatur per hoc quod sit principium per se subsistendi, & alijs substandi. Dividitur in primam, & secundam, hoc est in singularem, & universalem. Relatio alia est prædicamentalis; alia transcendentalis; prædicamentalis non consistit in solo fundamento, nec in sola ratione fundandi, nec est entitas modalis distincta à termino, fundamento, & ratione fundandi, sed constituitur formaliter per utrumque extremum posita ratione fundandi. Nec datur adæquatè ad terminum non existentem.

LAUS DEO.